

Spejder: Syvsovere

Formål

Formålet med dette mærke er at give spejderne nogle sjove og anderledes oplevelser ved at udfordre den måde de overnatter på den gængse spejdertur på. Det at lægge sig til at sove på en utraditionel måde kan være ret vildt, især når mørket falder på, og man skal finde ro.

Forudsætninger for spejderne

Spejderne skal kunne udføre basal pionering.

Forudsætninger for lederne

Det kræver nogle weekender at gennemføre fire overnatninger, og der skal tilrettelægges i forhold til årstiden.

Om trinene

Dette mærke adskiller sig fra den gængse opbygning, og består ikke af trin umiddelbart efter hinanden, men af fire mindre udfordringer i et fortløbende program. Aktiviteterne kan fordeles ud over et helt spejderår og giver spejderne mulighed for at fordybe sig i de enkelte under-temaer.

Trin 1

Shelter.

Trin 2

Hjemmebygget bivuak.

Trin 3

Fri teltning – danskernes allemandsret.

Trin 4

Sove under åben himmel.

Udfordring

Sove på museum, i forlystelsespark eller lignende.

X'et

Spejderne kan x'e ved enten at sove ude i snevej, eller hvis to af overnatningerne foregår mellem d. 15. oktober og 15. marts.

Trin 1 – Shelter

Introduktion

På dette trin oplever spejderne det at sove i shelter. Trinnet kan bruges som en del af en weekendtur. Spejderne skal være med til at planlægge, hvilken shelter der skal overnattes i.

Naturstyrelsen har opført shelters på naturskønne steder i skovene. Det kan være alt fra et lille hus med plads til en familie – til en større overdækning, hvor op til 30 personer kan sove med tag over hovedet og ly for natten. Visse shelters kan bookes på forhånd, og så kan det være en fordel at gøre det.

I skal naturligvis aflevere shelteret, som I gerne selv gerne vil modtage det. Tag affald med – grav evt. toiletpapir ned – kort sagt den rette spejderopførsel.

Aktiviteter

Planlægning af sheltertur: Spejderne skal være med til at planlægge hvilken shelter, der skal overnattes i. Det må dog ikke være en shelter på spejdergrunden. Tjek evt. naturstyrelsens shelterkort for ny inspiration.

Spejderne skal også være med til at planlægge hvordan patruljen kommer hen til shelteren. Skal det være en del af en hike, cykeltur, kanotur eller andet?

Bålmad: Efter ankomst til shelteren skal der laves mad over bål. Menuen skal bestå af to retter og må gerne indeholde ingredienser, som findes i den omkringliggende natur.

Bålhistorier: Spejderne skal fortælle en (u)hyggelig historie, mens de sidder rundt om bålet. Hver spejder må sige en sætning af historien, så er det den næstes tur til at fortælle videre.

Bålvogter: Der skal holdes gang i bålet hele natten. Derfor skal spejderne lave en bålvogterliste, så de på skift kan holde øje med, at bålet brænder hele natten, mens de andre sover.

Afslutning

Tal om oplevelsen. Hvordan var det at sidde oppe om natten og passe bålet?

Materialeliste

- Hver spejder har eget udstyr med

Trin 2 – Hjemmebygget bivuak

Introduktion

På dette trin skal spejderne lære at bygge en bivuak. Spejderne skal kunne basal pionering for at bygge deres bivuak. Spejderne skal have en overnatning i deres egen bivuak. Spejderne må gerne bygge deres bivuak på spejdergrunden.

Aktiviteter

Vend presenning leg: Vend presenning leg er en teambuildingsøvelse, hvor hele patruljen skal stå på presenningen. Patruljens opgave er at vende presenningen, mens patruljen står på presenningen og ikke må røre jorden.

Bivuak med rafter og presenning

Sådan gør du: To rafter på ca. 1 meter med spids i den ene ende, bankes ned i jorden. Afstanden mellem de to rafter skal være så patruljen kan ligge imellem dem. En overligger bindes på med vinkelbesnøring. 2 skrå rafter bindes på i hver side med krydsbesnøring, så rafterne hviler på overlæggen. Presenningen lægges på bivuakken og bindes fast til rafterne. Sørg for at presenningen er strammet op, så der ikke danner sig en sø af vand på toppen i tilfælde af regn.

TIP! Man kan med fordel lægge en lille rafte i fodenden, som de skrå rafter bliver bundet på, så bliver der bedre plads.

Bivuak med træer og presenning: Hvis overnatning foregår i en skov eller et andet sted med træer, kan træerne også bruges til at bygge en bivuak.

Sådan gør du: Find to gode træer med plads imellem til din bivuak. Bind en rafte eller tyk gren mellem de to træer og spænd din presenning stramt ud imellem de fire hjørner.

TIP! Laves bivuakken i vintermånederne kan der med fordel laves halmmadrasser til isolation. Halmmadrasser kan laves ved at fylde et gammelt dynebetæk med halm.

Afslutning

Tal om oplevelsen. Hvordan lykkedes det – holdt bivuakken fx tæt?

Materialeliste

- Rafter
- Reb
- Presenning

Trin 3 – Fri teltning – danskernes allemandsret

Introduktion

På dette trin skal spejderne prøve at overnatte i en skov, hvor der er fri teltning. Det er ikke i alle skove, at der er det, så det kræver lidt forbedelse af lederne.

Naturstyrelsen har over 200 skove, hvor man må slå sit telt op for natten - uden at spørge om lov først. For at det ikke skal udvikle sig til campingpladser, er der en række regler:

1. Det er kun tilladt at overnatte én nat samme sted.
  2. Man må højst slå to telte op samme sted.
  3. Teltene må maks. være tre-personers telte
  4. Teltene skal være uden for synsvidde fra drifts- og beboelsesbygninger, herunder f.eks. naboer og campingpladser, samt bilveje.
  5. Det er kun tilladt at anvende åben ild på de dertil indrettede bålpladser.
  6. Man må kun bruge feltkøkken, hvis man bruger et stormkøkken, hvor brænderen er indelukket fx Trangia. Af hensyn til brandfare må man ikke sætte stormkøkkenet på blade, nåle eller andet brændbart materiale – sæt gerne stormkøkkenet på en sten eller andet lignende ikke-brændbart materiale.
  7. Vær opmærksom på, at en skov kan være lukket for brug af åben ild, brug af bålpladser mv. grundet tørke. Hvis dette er tilfældet, så er brug af stormkøkken heller ikke tilladt. Evt. lukning af skove med fri teltning vil være angivet på Naturstyrelsens hjemmeside samt evt. med opsatte skilte ved skovenes indgange
  8. Det er ikke tilladt at bruge motoriseret transport på skovens veje.
  9. Teltning ikke er tilladt på de strandbredder og klitter, som hører til visse af skovområderne.
  10. Efter endt brug skal man rydde op efter sig og tage sit affald med.
- Hvis du er usikker på, hvor du må telte og grænserne for teltningen, så kontakt den lokale naturforvaltningsenhed.

Aktiviteter

Overnatning: Spejderne skal være med til at bestemme, hvordan de vil overnatte i skoven. Skal det være i telt eller bivuak? Når I ankommer til skoven, skal lejren for natten etableres.

Når I finder det sted, I vil overnatte på i skoven, så sørg for at efterlade det igen, som I gerne vil finde det.

Spor i skoven: Gå på opdagelse i skoven omkring jeres lejr. Find så mange spor I kan fra skovens beboere/dyr. Medbring materialer til at tage sporet med jer. Hvis der er et aftryk fra et dyr i jorden, kan I lave en gipsafstøbning af det. Et edderkoppespind kan tages med vha. et ark sort pap og hårlak. Hold det sorte pap bagved spindelvævet og spray med hårlak. Når edderkoppespindet er på pappet, kan der drysses med kartoffelmel, som vil sætte sig fast på spindet.

Fedtmulebål: Lav et fedtmulebål ved at finde en masse grene i skovbunden omkring jer. Grenene må gerne være lange. Bålet bygges op som et fladt pyramidebål. Efterhånden som grenene brændes af skubbes de længere ind i bålet.

Skovens lyde: Når mørket falder på, så prøv at sidde helt stille med slukkede lygter og lytte til skovens lyde. Måske er i heldige at der kommer et dyr forbi? Lav bagefter en liste med alle de dyr i hørte eller så.

NB! Hvis i har tændt bål, så gå væk fra bålet og ind i mørket.

Afslutning

Hvordan var det at sove i en skov?

Oplevede i nogle dyr efter mørkets frembrud?

Materialeliste

- Materiale fx telt til overnatning
- Hver spejder medbringer desuden eget udstyr
- Sort pap
- Hårlak
- Kartoffelmel
- Gips
- Vand
- Beholder (til at røre gips og vand op i)
- Papir
- Blyant
- Tændstikker

Trin 4 – Sove under åben himmel

Introduktion

Spejderne skal på dette trin opleve at sove under åben himmel. Det anbefales at dette kun gøres i sommerhalvåret.

Naturstyrelsen oplyser: "Hvis du kan nøjes med at sove meget enkelt - fx i en sovepose direkte i skovbunden, i en hængekøje eller under et regnslag - er du velkommen overalt i Naturstyrelsens skove. Hvis du vil have mere ly for natten, fx i en shelter, i et telt eller lignende konstruktioner, må du benytte dig af et af de andre tilbud om overnatninger; shelters, fri teltning og anlagte lejrpladser".

Aktiviteter

Der er mange muligheder for at sove under åben himmel. Det kan fx gøres i en skov, på en græsplæne, på stranden. Snak med spejderne om, hvor de kunne tænke sig at overnatte, men det må gerne være et sted, de ikke har prøvet før.

Morgendukkert: Hvis de vælger at sove på stranden - som er super hyggeligt - venter der til de friske en morgendukkert i havet dagen derpå.

Kig på stjerner: Hvis det er stjerneklart, kan spejderne kigge efter stjernebilleder på himlen. Hvor mange forskellige kan I finde? Måske er I heldige at se et stjernes kud? Hvis der er mulighed for det, så lån en stjerneikkert.

Afslutning

Hvordan var det at sove under åben himmel?

Materialeliste

- Evt. en stjerneikkert
- Hver spejder medbringer desuden eget udstyr

Udfordringen

Introduktion

Udfordringen til dette mærker er at spejderne skal prøve at overnatte et sted, hvor man normalt ikke vil overnatte. Dette kunne fx være i en kirke, på et museum, en forlystelsespark, på et høloft eller hvad der ellers er mulighed for. Kun fantasien sætter grænser.

Aktiviteter

Kontakt et muligt sovested og arranger overnatning.

Overnat på sovestedet.

Afslutning

Hvordan var det at overnatte der?

Materialeliste

- Hver spejder medbringer eget udstyr